

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1066.

CHICAGO, ILL., 16. FEBRUARJA, (FEB. 16.) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

V devetem letu prohibicije.
"Rdeči križ" in stavka premogarjev v Penni.
Radičeva pot do ministerskega predsedništva.
Zvezno varstvo nad Indijanci.
Norveška delavska stranka ni ostala na vladi.
Delavske dividende.
Počasno in naglo ubijanje z alkoholom.
Telefonska zveza med Zed. državami in Nemčijo.
Bodoča konvencija socialistične stranke.
Če se smeješ kadar smeh ni na mestu, ali zasluži kazni?
"Premogarjev je preveč . . ."
Sejalci in nerodovitna zemlja.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Iz okolice Herminie, Pa.
Stavka premogarjev, pomožne akcije in komunisti.
Spremenitev datuma priredbe kluba št. 45 JSZ. v Waukeganu.
Akcija v Barbertonu v pomoč stavkarjem.
Poročilo o delitvi podpore slovenskim stavkarjem in njihovim družinam v vzhodnem Ohiju.

Naselbina v San Franciscu za slovenske knjige.
Iz Milwauske naselbine.
"United Front" v besedah in praksi.
S subletskega vrha v Wyomingu.
Kdo je prvi sprožil idejo za zvezo dramskih zborov.
O maškaradni veselici "Save".
Zabava "Pionirjev" na pustni torek.
Maškarada Slov. nar. doma v Waukeganu.
Zborovanje JSZ. v West Parku, O.
Kansaška konferenca JSZ.
Predavanja in diskuzije v klubu št. 1.
Agitatorji na delu.
Listu v podporo.
Stavkovni fond premogarjev.
Poročilo tajnika stavbinskega fonda JSZ.

RAZNO.

Esfira (Angelo Cerkvencik).
Vičipci.
Anton Kogovšek.
Kuta v ljudskem humorju.
Umrli je rojak (K. T.)
NAŠI ODRI:
Molierjev "Zdravnik proti svoji volji" bo vprizorjen na čikaškem odru.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtak. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

“Pod Lipo”

leposlovnna, poljudno-znanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo v Zedinjenih državah, Jugoslaviji, Avstriji in

Italiji.

Izhaja mesečno. Stane za Ameriko \$1.50 na leto.

Kdor pošlje tri celoletne naročnine na “Proletarca” v znesku \$9.00, dobi revijod “Pod lipo” skozi vse leto ne da bi njega stalo kako vsoto. Plača jo “Proletarec”.

Kdor poravnna naročnino, ali se naroči na “Proletarca” z nova za celo leto (\$3.00) mu je treba dodati le še \$1, skupaj \$4, in prejemal bo skozi leto dni “Proletarca” in “Pod lipo”.

Zastopnikom, ki agitirajo za razširjenje “Proletarca”, sporočamo, da imajo pri dobivanju naročnin na revijo “Pod lipo” iste ugodnosti kot za “Proletarca”. Poslužujte se “Proletarčevih” potrdilnih knjižic. Vselej pa navedite ime “Pod lipo”, če je naročnina za “Pod lipo”.

Sodrugri in somišljeniki: Za tri celoletne naročnine na “Proletarca” dobite revijo “Pod lipo”.

Za \$4 dolarje dobite “Proletarca” in “Pod lipo” skozi celo leto. Poslužite se priložnosti. Naročila sprejema upravništvo “Proletarca”, ki je glavno zastopstvo revije “Pod lipo” za Zedinjene države.

“ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO”

(English-Slovene Reader)

je učna knjiga, ki vsebuje začetne nauke o izgovorjavi angleških besed; vaje za učenje angleščine; berila in članke s slikami ter kratek angleški in slovensko angleški besednjak (4000 besed).

Priredil jo je

Dr. F. J. KERN,

avtor Slovensko-angleškega besednjaka.

S knjigo “Angleško-slovensko berilo” nam je zopet dal bogat pripomoček za učenje angleščine. Sezite po nji in jo porabite v svoj prid.

Stane \$3.00

in se jo dobi v knjigarni “PROLETARCA”.

KOLIKO je vam znana zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem od časov francoske revolucije l. 1848 pa do l. 1896, ko je bila ustanovljena Jugoslovanska socialno demokratična stranka? Delavsko gibanje ni od včeraj, ni od dneva ko sva se mu midva pridružila, in raditega bi se moral vsak delavec zanimati za zgodovino svojega pokreta, zato, da bo razumel njegovo sedanost in bodočnost.

“O DELAVSKEM IN SOCIALISTIČNEM GIBANJU NA SLOVENSKEM”

je knjiga, ki slika zgodovino delavskega gibanja v omenjenem razdobju. Spisal jo je

ANTON KRISTAN.

Stane mehko vezana \$1. Vezana v platno \$1.25.

Dobite jo v knjigarni
“PROLETARCA”.

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1066.

CHICAGO, ILL., 16. FEBRUARJA, (FEB. 16.) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone—Rockwell 2864.

V DEVETEM LETU PROHIBICIJE

NAD \$30,000,000 letno porabi zvezni prohibicijski oddelek, da uveljavi prohibicijo. Osemnajsti dodatek k federalni ustavi je bil sprejet pred osmimi leti. Kongresnik Volstead je tedaj na podlagi te ustavne določbe predložil zbornici načrt, v katerem je definiriral kaj je in kaj ni ni opojna pijača. Bil je sprejet in od takrat je vsaka pijača, ki ima več kot pol odstotka alkohola, smatrana za opojno in je prepovedana.

Sedaj smo v devetem letu prohibicije. In vse dokazuje, da je danes veliko manj učinkovita kot pred osmimi leti. Tisoče ljudi, ki so se pregrešili proti nji, je bilo poslanih v zapor in mnogo jih je zaprtih danes. Denarne globe, ki so jih plačali kršilci, znašajo milijone. Največ pa znašajo podkupnine. Marsikak advokat je obogatel, marsikak suhaški agent si je pridobil premoženje z lahkoto kakršna ni poznana nikjer drugje.

Po osmih letih prohibicije ni nikomur mogoče utajiti dejstva, da je pijančevanja več kot ga je bilo prvi dve leti po sprejemu Volsteadovega zakona, da je korupcija večja kot kedaj poprej, in da je hinavščina v cvetju. Prohibicija, ki ni v stanju izvršiti namena, ni in ne more biti prohibicija.

V velikih mestih delujejo odprto veliki žganjarski karteli, katerih letni promet znaša mnogo milijonov dolarjev. Glavarji teh kartelov so znani policiji in suhaškim agentom, a se jim nič ne zgodi. Žganje se utihotaplja iz Kanade, Mehike in po morju. Izdeluje se ga tukaj v neštetihi hišah. Vina se napravi vsako leto več. Edino pivo je na škodi, kajti pivovaren ni mogoče skriti. Prohibicija je odpravila varenje piva na debelo, odpravila je velike žganjekuhe, ni pa odpravila žganja. To, kar pije povprečen človek danes, je bolj strup kakor žganje, a ljudje ga vendarle pijejo. Tisoči, posebno med tujerodci, ki so pred prohibicijo pili večinoma pivo, se nalivajo danes z vinom in žganjem. Slovenci niso izjema.

Policijske statistike izkazujejo, da se število aretirancev, ki so poslani na policijske postaje vsled pijanosti, ali pa so zgrešili kako drugo kaznjivo dejanje v stanju pijanosti, mno-

ži. Razvada pijančevanja se širi tudi med mladino, in pitje žganja je pri nji sedaj "v modi". To je še najslabša stran današnje prohibicije.

Za modifikacijo Volsteadovega zakona so nele takozvani mokračji, ampak mnogi odkriti pristaši prohibicije. Fanatičnejši pa priporočajo čimdrastičnejša sredstva, da se ga uveljavi. V kongresu so te dni razpravljali o predlogi, ki šteje vsako kršitev Volsteadovega zakona za strogo kaznjiv prestopek, kazen zanj pa je petletni zapor, ali \$10,000 globe, ali oboje. Poseben odsek jo je priporočil zbornici v sprejem, in če bi nasvetu sledila, bi to koristilo edino korupciji. Če bi bila potrebna samo strogost zakonov, so dosedanje postave, ki se nanašajo na prohibicijo, dovolj ostre in ni treba novih.

Antisalunska liga, W. C. T. U. in razne druge suhaške organizacije se vsa ta leta mučijo, da bi napravile iz prohibicije to kar je drugače le na papirju. Izmed vseh je najaktivnejša Antisalunska liga, katero podpirajo poleg drugih tudi nekateri multimilijonarji, npr. John Rockefeller. Milijonar Kresge ji je nedavno poklonil pol milijona dolarjev. Liga ga je slavila kot treznega, velikodušnega človeka, ki želi ameriškemu ljudstvu samo dobro ter ga navaja k zmernosti. Dogodilo pa se je, da je žena tega milijonarja vložila tožbo za ločitev zakona in dokazala, da živi zelo razuzdano, da je imel razmerje s sedemnajstletnim dekletom in da je bil pri svojih ljubezenskih eskapadah preskrbljen tudi z žganjem. On ni edini, ki paradira v javnosti pod plaščem prijatelja ter zagovornika prohibicije.

Bilo je dokazano, da so gotovi kongresniki stalno na plačilni listi Protisalunske lige. So torej "kupljeni" prohibicionisti. Govore jim pišejo v uradu Lige, v kongresu pa jih čitajo po naročilu kakor prečita duhovnik naročeno mašo.

Med poslanci se vedno gibljejo agentje te lige ter jih navajajo, kako naj glasujejo o tej ali oni predlogi, ki se tiče prohibicije. Kdor se upira, mu zagrozi, da v prihodnje ne bo več izvoljen in šibki kongresnik se ustraši ter je ali nevtralen, ali pa se ravna po navodilih lige. Ona ima velika denarna sredstva, ima zaslonbo v

protestantovskih cerkvah in ima dober aparat, s katerim človeka v svoji propagandi ali poviša, ali pa ga očrni. Pod takimi pritiski so poslanci, kadar so v zbornici, za "sušo", v privatnem življenju pa so mokračji. To je eden izmed mnogih "dodatkov" k farski prohibicije.

Mi ne propagiramo olajšave alkoholizmu. Vemo, da alkoholni strupi ubijajo posebno delavce, in vemo da je pijančevanje ovira delavskemu gibanju. Smo pa proti farski, kateri pravijo "prohibicija". Zakonska prepoved, ki jo ima v rokah korupcija da pomnoži svoje dohodke, ne more imeti drugačnih kot slabe posledice.

Stališče socialistične stranke z ozirom na prohibicijo je pravilno in odkrito, dasi ima v svojih vrstah med absolutnimi prohibicionisti veliko nasprotnikov. Zakon, ki na mah odpravi vse alkoholne pijače, je slab korak. Če bi odpravil točilnice (salune), prepovedal žganjekuho in dovolil pivo ter lahka vina, ob enem pa ustanovil poseben oddelek, ki bi s pomočjo filmov, tiskane besede, govorov in slik UČIL ljudi o škodljivosti alkoholizma, bi dosegel veliko več kakor z enostavnim ukazom: "Od danes naprej ne smeš piti ničesar kar vsebuje več kot pol odstotka alkohola". Prepovedana stvar miha posebno mladino. Dokazi so vidni.

In končno, tudi ako bi bil Volsteadov zakon drugače izvedljiv, pod sistemom korupcije je to nemogoče. Namesto da bi pospeševal treznost, ga izrabljajo graftarji zase in svoj profit. So krajji, kjer je res efektiven. Edina pijača, ki jo je v take občine mogoče utihotapiti, je žganje. So uradniki, ki so pošteni in poskušajo vršiti delo kakor ga jim nalaga postava. Ampak taki uradniki so izjeme, kajti že najemajo jih tako, da dobe službe prijatelji iz vrst "politišnov", kar pove vse.

V letošnji volilni kampanji se bo mnogo govorilo o prohibiciji, za in proti, situacije pa to ne bo spremenilo. Če ljudstvo spremembo hoče, mora prenehati podpirati stranki korupcije ter hinavščine in se obrniti k stranki ljudske opozicije, k stranki načel in programa.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

Kakšne namene imajo Zed. države, Anglija in druge velesile s svojimi predlogi za razorožitev?

Kako brezvestneži izrabljajo stavke in razne nezgode v svoje sebične namene?

"Krizna ameriškega delavstva".

"Atmosfera v glavnem odboru K. S. K. J. zopet 'hladnejša'." Ti in drugi članki, dopisi, itd., bodo priobčeni v prihodnji številki "Proletarca".

"Rdeči križ" v Penni in stavka premogarjev

Lowell M. Limpus, ki se je izšolal v kadetnici v West Pointu in je bil pozneje častnik v svetovni vojni, je sedaj poročevalec newyorškega konservativnega lista "Daily News" in njemu gotovo ni očitati, da je prepojen "boljševiskih" idej. Obiskal je pennsylvanska premogovna polja, prizadeta po sedanji stavki in obelodanil svoje vtise.

In s to svojo objavo v dotičnem newyorškem listu je pritisnil hkrati neizbrisen žig sramote na čelo premogovnih baronov.

"Neglede, kdo je kriv in kdo je pravičen, — pravi ta časnikar, — dejstvo je, da predstavlja armada lačnih in bosih otrok petinosemdesetih tisočev stavkarjev v Pennsylvaniji veliko tragedijo delovnega ljudstva. — In Rdeči križ, organizacija, ki posluje v imenu usmiljenja in ljubezni, kaj pravi k tej veliki nesreči teh bednih otrok? Mr. Limpus se je oglasil pri Miss Mercedes Flowers, ki je eksekutivna tajnica sekcije Home Service ameriškega Rdečega križa, in jo opozoril na bedo rudarskih otrok. Čujte, kaj je odgovorila: "Da so zagazili v bedo, so krivi rudarji sami. Mi jim ne moremo pomagati! — Njihovi očetje nočejo delati za nič nižjo mezo, kakor jo zahteva pogodba med njimi in delodajalci. Sami so si skuhalo tako in mi si umijemo roke! Kakor so si postlali, tako bodo ležali!"

To je torej ves argument "najplemenitejše in najčlovekoljubnejše" organizacije, ki je ustanovljena baje zato, da lajša bol in leči rane svojega bližnjega!

Vojna v Pennsylvaniji ni vojna narodov! Ni vojna "Hunov" proti Angležem, Galcem, Rusom, Turkom in senegalskim Hotentotom! To je vojna razredov, vojna med kruhom in profitom, med bornim življenjem in dividendami! V taki vojni pa ni prostora za belo zastavo in Rdeči križ!

Kakšno stališče naj bi zavzel Rdeči križ v tej trpki vojni delavskega razreda? Ali naj otira solze plakajočih mater, naj-li razdeljuje mleko stradajoči deci ter s tem pomaga, četudi ne neposredno, delavcem v njihovi borbi?!

Kaj še! To bi bila blasfemija napram vse-mogočnemu Mamonu, veleizdaja napram narodu!

"Mi bomo nevtralni — so izjavili voditelji Rdečega križa v Penni lastnikom premoga, kateri leži v zemskih plasteh in bi po vseh naravnih zakonih imel služiti v blagor in dobrobit vseh. Tešiti plakajoče matere in hraniti njih sestradane otroke, se pravi, biti v obraz vse-mogočnih baronov. Oni dobro vedo, da bodo plakajoče matere in stradajoči otroci pripomogli k zlomitvi štrajka mnogo več, kakor pa vse armade biričev in vratorezov, oborožene s puškami, strojnicami in smrdljivimi bombami!

Zato ostane samo ena alternativa: Da se otare solze plakajočih mater in nahrani njih sestradane otroke ter s tem posredno pripomore do zmage delavski borbi, ali pa, da se stoji zraven prekrižanih rok in mirno gleda nesrečo delavskega ljudstva, ki se bori za svoj borni obstanek ter da se tako pripomore k zmagi nenasitnega profita.

In tako je podal Rdeči križ v Penni svojo famozno lakonično izjavo:

— Sami so si zakrivili svojo nesrečo! Mi ne moremo ničesar storiti zanje!

Da, ničesar ne morete storiti! Storili ste dovolj s tem, da ste stali ob strani prekrižanih rok ter gledali to brezdanjo mizerijo! S svojim stališčem ste dokazali, da je vojna delavstva napram kapitalističnim krvosesom strašnejša in groznejša, kakor je vojna med narodi, ko gre za tatvino, plenitev in zaslužnje ljudstev. Celo "Huni" so imeli usmiljenje z deco krvaveče Belgije, dočim ne pozna tega usmiljenja Rdeči križ, "najplemenitejša in najčlovekoljubnejša organizacija, do nedolžnih delavskih otrok!

(Po "Illinois Minerju".)

Pot Štefana Radića do ministerskega predsedništva

Štefan Radić je najslavitejši klovn v jugoslovanski politiki. Je edini, ki lahko trdi, da njegovi pristaši vse prenesejo. Je za republiko in vsa njegova seljačka stranka (druga na Hrvatskem ne pridejo sedaj v poštev) se navdušuje za republikanstvo. Je proti Srbom in vsa Hrvatska se ljuti nad njimi. Gre v Rusijo, govori z Zinovjevom, sklene z njim nekak dogovor, vse kakor je potrebno v cirkusu, in vsa seljačka stranka se veseli svojih severnih bratov, ki jo bodo osvobodili pred Srbi. Radića zapro in seljačka stranka miruje. Revolucije ni. Pašić ga oprostí in kralj ga povabi predse. Radić se pokloni in potem namigne, da kralj ni prenapačen človek. Za to dobrohotnost je pozvan na sodelovanje v vladi. Čez nekaj tednov je zopet v opoziciji. Vedno ta Radić, ki so ga naši prijatelji komunisti v Ameriki šteli že za svojega in sklicevali shode v njegovo obrambo.

Dne 8. februarja ga je kralj Aleksander pozval k sebi in mu poveril nalogo sestaviti vlado, kot so se glasile brzozjavne vesti, bile točne ali ne. Vukičevićeva je par dni prej odstopila radi nespornostim v demokratski in radikalni stranki. Poročilo pravi, da je Radić konferiral s kraljem nad eno uro in ko je bila avdijenca končana, mu je žarel obraz, kajti služba ministerskega predsednika je zelo važna in tudi Stipica je važen. Vendar pa so klovni kakor je Radić v javnem življenju škodljivi neglede kako dobro igrajo. Boljše bi bilo za Jugoslavijo in še posebno za hrvatsko seljačko stranko, če bi izbrala razumnejšega človeka za svojega vodjo. Am-

pak vodja je vodja in kralj je pozval Stipico kot predstavnika druge najjačje stranke, da poskusi svojo srečo. V demagogiji mu je bila naklonjena, ampak v tej ni treba bogzna kakih spretnosti. Sestavljati vlado v Jugoslaviji je zelo težak posel.

Norvežka delavska stranka ni ostala na vladi

Delavska stranka na Norveškem je izšla iz zadnjih volitev v parlament zelo ojačana in je sedaj najjačja v zbornici. Takoj po volitvah je posebno ameriško časopisje poročalo o veliki komunistični zmagi, dasi norvežka delavska stranka kot taka ni komunistična in ni podložna kominterni. Odstopila je od nje v sporu z Zinovjevom, ostanek kom. stranke pa se je razdelil potem na dvojce vsled notranjih razlik.

Tej delavski stranki je bilo zadnje dneve januarja t. l. poverjeno, naj sestavi novo vlado. Mandat je sprejela in tako je Norvežka prvič v svoji zgodovini dobila delavsko vlado. Predložila je svoj program ter vprašala zbornico za zaupnico, ki pa ji je bila odklonjena s par glasovi večine. Vlado je imela v rokah 11 dni. Burževne in kmečke stranke imajo v parlamentu večino, toda ker med seboj ne soglašajo, bo vsaka koalicijska vlada imela težko stališče. Najsigurnejši izhod bi bila koalicija kake liberalne skupine z delavsko stranko, ta pa še ni pripravljena na tak korak.

Umrl je rojak

K. T.

Čitam dopis: Ta in ta rojak je umrl. Imel je tako in tako bolezen. Raka, morda pljučnico, jetiko ali kar že. Nekateri so mi osebno znani. Dobri ljudje — oziroma, bili so nekoč. Cerkveni in necerkveni. Nekoč so bili eni izmed njih aktivni v socialističnih klubih in njihovih dramskih ter pevskih zborih. Pomagali so v kampanjah, prispevali za to in ono. Tako so postali poznani med nami.

In kadar čitam o nemu ali drugemu, ki je bil "bivši", vidim žalostno tragedijo. Bil je, potem pa je utonil v alkoholu. Pil je in se napijal, napijal se bolj in bolj in se pogrezal. Tonil je fizično in duševno. Postal je neraben, in čutil se je domačega samo še v žganjarni. Tako hirajo te vrste bivši. Alkohol jim razgrize organizem, vzame mu zadnjo trohico odporne sile in bolezní, ki preže na človeka, se takega najraje lote. Nato smrt, ljudje prihajajo in ga gledajo v rakvi: "Hm, kaj hočeš," pravi nekdo, "vedel sem, da dolgo ne bo." Drugi mu prikima. Ko se vračajo s pogreba, pozabijo nanj. Le predno se razidejo se še kdo domisli in pravi: "Tega in tega bo tudi kmalu stisnilo. Je že ves zdelan, a pije da kaj."

Ali se kedaj potrudite, da bi tudi vaša organizacija oglašala svoje priredbe v "Proletarcu"?

ANGELO CERKVENIK:

ESFIRA

POVEST O VOTLIH OČEH.

Prepis iz mojega dnevnika.

(Nadaljevanje.)

Zdaj, ko sem doma in premišlujem o vsem tem, me postaja strah. Ne vem pred čim, a vem, da se bojim pred nečim nepoznanim, temnejšim nego je tema mojih oči. V temi vstajajo in rastejo postave brez obrisov in brez razmer.

Zaman napenjam oči, da bi jih objela s svojim pogledom.

Kaj bo?

Ali sem ravnala prav?

Rihard!

Razumel si me, niti z besedico se nisi v poslednjem pismu dotaknil stvari, o kateri sem ti bila pisala.

Tvoje besede "Življenje je podobno deročemu hudourniku; noben nož mu ne bo odsekal glave. Nož se bo zmočil, hudournik bo drvel dalje," so prišle prepozno.

Vse to sem si tisočkrat sama povedala, a mamino trpljenje je tako nepopisno brezumno, da sem pričela spoznavati zmisel trpljenja tudi brez oči. Oblike so si nasilno utrle pot v možgane in so se postavile pred mene.

Uzrla sem vas vse po vrsti.

Videla sem solze in čezmerno trpljenje, videla sem oči svoje matere in sem se prijela za srce.

Predragi, vse misli in sploh vse, kar sem si mogla povedati, vse je bilo tako neznansko majhno spričo trpljenja, ki sem ga jela gledati, da je zatrlo v meni prav vse pomisleke.

Markov je izvršil, kar mi je bil obljubil.

Bila sem pri njem.

"Esfira," je rekel, "povabil sem vas danes zvečer na svatbo. Esfira, v svojo rdečo sobo sem vas povabil. Vi ne veste, kakšna je rdeča soba. Ne morete vedeti, kaj je rdeče. Vse velike reči so rdeče . . ."

Kri je rdeča, tudi vaša kri, Esfira!

Ogenj je rdeč.

Ljubezen je rdeča, srce je rdeče . . .

Poglejte svoje srce, pogovorite se ž njim in spoznali boste rdeče.

Srce more žrtvovati samo sebe.

Tistikrat, ko ste me prosili, ko me je vaše srce kleče prosilo, naj ga z enim samim sunkom prebodem, tisti večer sem vzljubil rdeče.

Rdeča soba.

Na rdečem divanu sedite. Luč je odeta v rdečo svilo. Čez ramena vam pregrinjam ta škrlatno rdeči plašč. Na glavo vam polagam ta zlotordeči diadem s krvavordečim očesom—rubinom.

Vi ste ta večer moja rdeča kraljica.

Esfira . . .

Plameni v kaminu plapojajo rdeče, rdeče . . . kamin je odet ves v rdeče steklo.

Esfira, danes bi še jaz želel umreti z vami."

Predragi, občutila sem rdeče in bilo mi je toplo. Pozabila sem za nekoliko hipov prav vse. Vživila sem se v rdeče.

Videla sem . . .

Zazdelo se mi je, da sem zgradila babilonski stolp, dokler je božanstvo spalo, da sem se povzpela do nebes, da sem videla Boga.

"Pij, Esfira," je zašepetal Markov, "pij, moja rdeča kraljica, na zmago rdečega nad vsem žalostnim, pij čašo rdečega šampanjca."

Šampanjec se peni, šampanjec govori, šumi, kliče, poje, šampanjec svatuje, pij, kraljica, danes praznujeva svatbo!"

Trčil je s kozarcem ob mojo čašo.

Zvok čaše je bil rdeč.

Nikdar v svojem življenju nisem okusila vina.

Tedaj pa sem dvignila čašo in sem izpila šampanjec na dušek, prav do dna.

V srce mi je seglo, objelo me je rdeče . . .

Nenadno je postal njegov glas tih in otožen. Še nikdar ga nisem slišala tako govoriti.

"Svatba je končana . . . Brezbarvni gostje že naskakujejo. Ali jih ne čutiš še, Esfira? Pazi, piši, piši . . . Že naskakujejo . . . V temnordeči šampanjec so se skrili . . ."

Rihard! Čašo strahotnega strupa sem izpila in strahota je bila kakor nebesa.

Nepopisno sem hvaležna Markovu, da je poslal takšno lepo smrt pome.

Vsa rdeča je bila, vsa rdeča.

* * *

Markov prihaja k meni in poslušá šepet mojih bolnih pljuč.

"Prepočasi se razvija . . . Strela, niti sanjati nisem mogel, da imate toliko odporne moči . . . naposled vas bom še ozdravil . . ."

"Ali bi me mogli res popolnoma ozdraviti?"

"Gotovo . . . Recimo: mogoče . . . Revež sem, res, strašen revež . . . imam oči, da ne vidim, ušesa, da ne slišim, razum, da prav ničesar doumeti ne morem."

* * *

Mama sedi vse noči ob moji postelji in je vsa prerोजना.

Čudim se, čeprav razumem.

Hotela sem pomagati le njej, pa sem tudi sebi odkrila vir neskalsjene sreče, ki je menda že od mojega spočetja počival v meni sami. Kako prijetno mi je. Kaj slepe oči, prazne, votle oči, če je moglo moje srce užiti toliko neskalsjene, popolne sreče! Nič me ne boli, ničesar ne čutim, kadar vidim mamo, kako vsa v skrbeh boža moje lase, kako je pozabila, da imam votle oči, kako se vsa trese za moje življenje!

Srečna sem, da je pozabila na oči . . .

Zdaj mi je vseeno. Živila bi, čeprav bi morala vedno ležati.

Bojim se, da bi utegnila morebiti res ozdraveti.

* * *

Grda misel je to, le včasih se mi dozdeva, da je resnična:

Mama se veseli in si prav tiho govori:

Bolna je in jaz nisem kriva . . .

Ali je kriva ali ni kriva?

Ni kriva! O, da bi mogel ti povedati, da res ni kriva!

Naj bo kakorkoli! Srečna sem, ker sem rešila mammo večne zavesti greha in večnega kesa.

Umrta bom . . . Mogoče ti ne bom več mogla pošiljati pisem . . . s poslednjim pismom ti bom poslala svoje zapiske. — Tvoja Esfira.

Kovno, 22. decembra 1919.

Rihard!

Čitaj priložene zapiske! Zvedel boš mnogo, mnogo . . . vsega ne!

Esfira.

(Dalje prihodnjič.)

Delavske dividende

Januarja, februarja in marca deli veliko korporacij dividende, ki znašajo milijone dolarjev. Tisoče delavcev, ki so jih nakupičili s svojim produktivnim delom, so namesto dividend dobili sporočilo, da se jih več ne potrebuje. "Ni dela".

Odslovitve z dela niso edine dividende, ki jih prejema delavci. V nezgodah v ameriški industriji je ubitih vsako leto povprečno 20.000 delavcev. Tu eden, tam dva, v rovu jih ubije eksplozija deset, dvajset, trideset naenkrat — te vrste dividende so tako vsakdanje, da nikogar ne vzrujajo, razun sorodnikov prizadetih.

V Everettu, Mass., se je 10. feb. v oljni čistilnici družbe Beacon Oil dogodila eksplozija, ki je ubila okrog 15 delavcev, 50 pa je težko poškodovanih. Te vrste nezgode v obratih oljnih korporacij so precej pogoste.

V Timinsu, Ontario v Kanadi se je zgodil požar v zlatem rudniku, ki je zaprl izhod 47 rudarjem. Tisoč rudarjev je bilo v rudniku ko se je raznesel glas o požaru in vsi razun omenjenih so se rešili.

Nekje v Evropi je dne 13. feb. ubila eksplozija v rovu 25 premogarjev.

V Thionvillu, Francija, se je peljalo z dela v vagonu cestne železnice 17 delavcev. Ko so se vozili preko železniškega križišča, so se zaleteli v njihovo karo tovorni vagoni ter jo zdrobili. Vseh 17 delavcev je bilo ubitih. Vagoni ki so drveli po progi navzdol so se odrgali od vlaka in ni bilo nikogar da bi jih zavrl.

Tako bi človek lahko pisal pregled nezgod katerim so izpostavljeni delavci dan za dnem in ne bi mu zmanjkalo vesti. Kadar ne bo toliko dolarskih dividend, ko bo delavec produciral za potrebo in ne v interesu profita, bo nezgod veliko manj, ker jih je lahko preprečiti.

Ali ima vaša naselbina stalnega poročevalca, ki dopisuje v Proletarca? Ako ne, sporočite vi v ta list vsako zanimivost in važen dogodek med vami.

Zvezno varstvo nad Indijanci

Indijanci v Zedinjenih državah se gibljejo pod zveznim varstvom. Žive večinoma v njim odkazanih rezervacijah, in njihove zadeve upravlja posebni vladni biro. Vseh Indijancev, ki so pod direktnim federalnim varstvom, je četr milijona. Zvezni indijski biro potroši okrog 28 milijonov dolarjev za nadzorovanje teh Indijancev in upravljanje njihovih rezervacij. Na vsakih 45 Indijancev ima biro enega vslužbenca.

Senatorju Kingu se je zazdelo, da s tem birojem nekaj ni v redu, pa je dne 5. februarja v posebni resoluciji predlagal senatno preiskavo, ki naj dožene, kako gospodari indijanski biro in čemu potrebuje toliko vslužbencev. Če bi bilo komisiji res do preiskave, bi prišle na dan zanimive stvari, ki pa bi bile poleg škandalov kakor je Teapot in podobni vendarle majhne.

V varstvo Indijancev in za reguliranje indijanskih zadev je sprejel ameriški kongres približno 2.500 postav, ki imajo veliko več besedila kakor pa pravila kake jugoslovanske podporne organizacije. Razun teh postav je še 200 različnih naredb, v katerih je začrtano razmerje federalne vlade do Indijancev, in določeno, kako naj indijanski biro upravlja njihove zadeve. Ta biro ima vposljenih blizu pet tisoč uradnikov. Njihove službe so večinoma lahke ker Indijanci ne delajo vladi nikakih preglavic in ji ne povzročajo nobenih večjih skrbi. V skrbeh pa so sedaj mnogi uradniki, kaj bo, če jim bodo službe odvzete.

Telefonska zveza med Zedinjenimi državami in Evropo

Leta 1927 je bila otvorjena telefonska zveza med New Yorkom in Londonom. Tej je sledila telefonska zveza med to deželo in Belgijo in 9. februarja 1928 je bila otvorjena med Berlinom, Hamburgom in Frankfurtom z mesti v Zedinjenim državah.

Tako napreduje tehnika. V začetku februarja so bili narejeni prvi javni poskusi v televizmu. Premikajoče se slike so bile poslane potom električnega procesa iz Anglije v New York, kjer si jih videl na platnu. Te slike so bile sicer še nerazločne, neizrazite, toda začetek je tukaj in podan je dokaz, da je televizem ravno tako mogoč kakor je radio, telefon, fotografiranje na daljavo in druga tehnična čudesa, o kakršnih so včasih trdili učeni in neučeni ljudje, da so nemogoča.

"Premogarjev je preveč . . ."

"Premogarjev je preveč . . ." je zatrjeval govornik, ki je dejal, da nas ljubi in nam bi rad pomagal. "Kompanije ne morejo pomagati, so tudi v škripcih, njihovi profiti so majhni . . ." je nadaljeval.

Čemu potem importirati nove delavce, tisoče črnec iz južnih držav, ki o delu v rovih ničesar ne razumejo, ako nas je preveč?

Poročilo tajnika stavbinskega odseka J. S. Z.

V stavbinskem fondu J.S.Z., ki je bil ustanovljen aprila 1925, je bilo dne 31. decembra 1927 \$6,038.99, obveznosti članov, klubov in sekcije pa znašajo na neplačanih delnicah \$7,682.82, skupaj \$13,721.81. Namen tega fonda je omogočiti, da J.S.Z. zgradi svoj Dom, ki bo služil za urade nji in "Proletarcu", v katerem bi bili nadalje prostori za knjigarno, knjižnico, čitalnico, dvorana za predavanja, vaje, seje itd.

Dosedaj je podpisanih 548 delnic; klubi in Konferenca JSZ. jih imajo 239, slovenska sekcija JSZ. 220, podporni društva 6, in posamezniki imajo 83 delnic.

Klub št. 1 jih ima 200, na katere je vplačal \$3,000, \$2,000 pa ima obveznosti. Ostali klubi jih imajo od ene do 6.

Obveznosti stavbinskemu fondu na neplačanih delnicah: klubi in Konferenca JSZ. \$2,030.00; slovenska sekcija JSZ. \$5,000; društva \$40 in posamezniki \$612.82. Skupaj obveznosti kot že omenjeno \$7,682.82.

Finančno stanje stavbinskega fonda JSZ. 31. decembra 1927 je bilo sledeče:

Dohodki tekom leta 1927\$ 852.12
Prenos od prejšnjega leta 5,216.87

Skupaj\$6,068.99
Izplačano dedičem pokojnega John Lipužiča
njegov delež 30.00

Blagajna 31. decembra 1927\$6,038.99

Razdelitev gotovine:

Čekovni račun\$ 434.52

Delnice Jugoslov. stav. in pos. druš. \$5,604.47

\$6,038.99

Obresti delnic stavbinskega društva so v teh računih le deloma pripisane, to je, pripisane so samo one, katere faktično prejmemo kakor npr. od bančnih vlog. Od drugih vrst delnic stavbinskega društva pa dobimo obresti šele kadar deleži dozore, oziroma kadar jih dvignemo. Pripisane bodo torej ob prejemu.

Seznam delničarjev je sledeči:

Klubi J. S. Z.	Štev. delnic	Vplačano	Obveznost
Klub št. 1, Chicago	200	\$3,000.00	\$2,000.00
Klub št. 184, Lawrence	1	25.00	
Klub št. 10, Forest City, Pa.	1	25.00	
Klub št. 49, Collinwood, O.	2	50.00	
Klub št. 118, Canonsburg, Pa.	2	50.00	
Klub št. 45, Waukegan, Ill.	6	150.00	
Klub št. 37, Milwaukee, Wis.	2	50.00	
Klub št. 114, Detroit, Mich.	4	100.00	
Klub št. 41, Clinton, Ind.	2	50.00	
Klub št. 50, Virden, Ill.	1	25.00	
Klub št. 47, Springfield, Ill.	1	25.00	
Klub št. 222, Girard, O.	2	50.00	
Klub št. 235, Sheboygan, Wis.	1	25.00	
Klub št. 27, Cleveland, O.	2	50.00	
Klub št. 242, Cliff Mine, Pa.	1	25.00	
Klub št. 224, Pullman, Ill.	2	50.00	
Klub št. 225, Avella, Pa.	1	25.00	
Klub št. 234, Warren, O.	1	25.00	
Klub št. 2, Glencoe, O.	1	25.00	
Klub št. 22, Chisholm, Minn.	1	25.00	
Klub št. 127, Krayn, Pa.	2	50.00	
Konferenca JSZ., Kansas	2	20.00	30.00

Konferenca JSZ. št. 2, O. ... 1 25.00
Slov. sekcija J. S. Z. 220 500.00 5,000.00

DRUGE ORGANIZACIJE.

"Nada" št. 102 SNPJ., Chic. 4 60.00 \$ 40.00
Sosedje št. 449 SNPJ., Cicero 1 25.00
Slovenski Dom št. 86 SNPJ., Chicago, Ill. 1 25.00

POSAMEZNIKI.

Alesh Frank, Chicago, Ill. ... 4 \$ 20.00 \$ 80.00
Benchina Frank, Chicago, Ill. 1 25.00
Blazun Frances, Cicero 1 5.00 20.00
Brezar Frank, Cicero 1 5.00 20.00
Britz Louis in Annie, Lawrence, Pa. 1 25.00
Čebular Jos., Vandling, Pa. ... 1 20.00 5.00
Darovec John, Chicago, Ill. 1 5.00 20.00
Dernull Otto, Chicago 1 25.00
Dobrenik Carolina, Chicago .. 1 25.00
Fradel John in Mary, Lawrence, Pa. 1 25.00
Godina Filip, Chicago 1 25.00
Gorjup Lawrence, Cleveland 1 25.00
Hochevar Rudolph, Chicago .. 1 5.00 20.00
Hujan John, Chicago 1 5.00 20.00
Judnich Mart., Waukegan, Ill. 1 25.00
Kravanja Anton, Chicago .. 1 25.00
Keber Mike, Dixon, Ill. 1 25.00
Kosin John, Girard, O. 1 25.00
Kure Matthew, Cicero, Ill. ... 1 25.00
Kučnik Louis, Waukegan, Ill. 1 25.00
Ločniškar Vinko, Chicago, .. 2 25.00 25.00
Lotrich Donald J., Chicago .. 3 55.00 20.00
Langerholc John, West Newton, Pa. 1 25.00
Miško Andrew, Chicago, Ill. ... 6 150.00
Molek Ivan, Cicero, Ill. 2 24.18 25.82
Margole Frances, Cicero 1 5.00 20.00
Margolle Frank, Cicero 1 5.00 20.00
Maslach George, Chicago 2 10.00 40.00
Omahen Frank, Chicago 2 10.00 40.00
Olip John, Chicago, Ill. 4 100.00
Oven Joseph, Chicago, Ill. ... 2 10.00 40.00
Pogorelec Chas., Chicago 4 100.00
Podgornik John, Cicero, Ill. 1 20.00 5.00
Podlipce Frank, Cicero, Ill. ... 2 50.00
Putz Anton, Cicero, Ill. 1 5.00 20.00
Rayer John, Chicago, Ill. 2 5.00 45.00
Slabe Anton, Cicero, Ill. 1 25.00
Stebly Joseph, Chicago, Ill. 1 25.00
Tauchar Frances A., Chicago 1 5.00 20.00
Tich Angeline, Chicago, Ill. ... 4 100.00
Thaler John, Cicero, Ill. 1 25.00
Turk John, Chicago, Ill. 2 30.00 20.00
Tauchar Frank, Chicago, Ill. 1 25.00
Terčelj John, Strabane, Pa. ... 1 25.00
Tekauc Marko, Canonsburg, Pa. 1 5.00 20.00
Vičič Anton, Chicago, Ill. ... 1 18.00 7.00
Vider Fred A., Chicago 1 25.00
Zaitz Frank, Chicago, Ill. ... 4 100.00
Zupančič Victor, Chicago ... 1 5.00 20.00
Zavertnik Rich. J., Chicago .. 1 5.00 20.00
Zornik Anton, Herminie, Pa. 1 25.00
Žlemberger Nace, Glencoe, O. 1 25.00
Žagar Ant. F., Waukegan, Ill. 1 5.00 20.00

Iz tega pregleda je razvidno, da je klub št. 1 pripeval skoro polovico celokupne vsote. Na drugem mestu je slov. sekcija, potem pa pridejo klubi in posamezniki.

Vseh klubov, ki so vzeli delnice, je 21 in dve Konferenci. Posameznikov, ki so vzeli od ene do 6 delnic, je 53. Izmed teh jih je v Chicagu in Ciceru 39, ostali so v drugih naselbinah.

Vzlic slabim časom bi bili dohodki tega fonda vsekakor večji, če bi imel tajnik več časa za agitacijo. Treba bi bilo mnogo korespondirati, mnogo prepričevati, pa se bi pridobilo še marsikoga, da bi vzela delnice. V tem letu bomo morali tudi tej ustanovi posvetiti vso mogočo pozornost, kajti naš pokret svoj dom NUJNO potrebuje. V dosego tega cilja pa so potrebna sredstva. Ko dobimo še par tisočakov, se bomo resno pobrigali da kupimo primerno stavbišče in če bo potem volja in sodelovanje zadostno, bomo kmalu lahko začeli tudi s stavbo.

V stavbinskem odseku JSZ, so Frank Alesh, Filip Godina in Frank Zaitz. Odgovoren je za svoje delo izvršilec JSZ. Nadzorni odbor JSZ, pregleduje poleg drugih tudi finance in poslovne knjige stavbinskega odsega JSZ.

Tekom prošlega leta je bilo podpisanih 98 nadaljnjih delnic v vsoti \$2,450. Vsa imovina stavbinskega fonda je naložena varno in obrestonosno.

Frank Zaitz,

tajnik stavbinskega fonda J.S.Z.

Počasno in naglo ubijanje z alkoholom

Iz statistike čikaškega zdravstvenega urada je razvidno, da se je število smrtnih slučajev v l. 1927 vsled zastrupitve z alkoholom dvignilo od prejšnjega leta za 12%. Ta statistika vključuje samo tiste smrtne slučaje, kjer človek podleže pijanosti nagloma. Ne gre se samo za kronične pijance, kajti marsikdo ki ne pije mnogo se posluži priložnosti ki mu jo nudi kak skriven butleger, kupi ceneno žganje in potem ga servira prijateljem in pije ga tudi sam. Velikokrat je te vrste žganje strup, in posledica je, da se je nemalokrat dogodilo v Chicagu in drugje, da so morali po veselem rajanju pozvati zdravnika, ki pa ni mogel več pomagati. Marsikdo si je tudi že sam skopal grob ker je po raznih receptih varil pijačo, ki se je spremenila v strup.

V l. 1927 pripisuje statistika omenjenega urada 302 smrtna slučaja direktno alkoholu. Leto poprej jih je bilo 265. Izmed teh žrtev alkohola je 90% moških. Tisoče pa je takih smrtnih slučajev, ki so indirektna posledica alkohola, a jih statistika pripisuje drugim boleznim.

Papagaj pravi

Jaz sem vedel, da bodo letos slabi časi. Treba bo izvoliti republikanca, če hočemo, da se fabrike in majne odpro.

KANSAŠKA KONFERENCA J. S. Z.

V nedeljo 19. februarja ob 2. popoldne se vrši v naselbini Arma v Moose Hall konferenca soc. klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ.

Razpravljali bomo o nominacijah kandidatov socialistične stranke v urade okraja Crawford kakor tudi v državne urade. Ravno sedaj je pod vodstvom začasnega tajnika sodruga Ross Magill-a podvzeta agitacija za organiziranje strankinih postojank v raznih krajih Kansasa, in na sodelovanje je pozvano tudi naše delavstvo.

Konference JSZ. 19. februarja se udeleži, če le mogoče, tudi s. Magill, ki bo podal poročilo o stanju naše stranke v tej državi.

Razpravljali bomo o raznih važnih stvareh, zato je potrebno, da so zastopani predvsem vsi klubi, in enako vsa društva Izobraževalne akcije JSZ. Vabimo tudi ostale sodruge in somišljenike, da pridejo tretjo nedeljo v februarju na Armo v Moose Hall.

ANTON ŠULAR, tajnik Konference.

Ali zasluži smeh, kadar ni na mestu, kazen?

Dogodilo se je že nešteto krat, da so gledališčni reditelji poslali človeka, ki jim ni ugajal, na cesto, morda ker je zaspal, morda ker je preveč pil, ali ker se je obnašal preveč zaljubljen, le malokrat pa se dogodi, da ga poženejo ven radi smeha.

V čikaškem State and Lake teatru se je pripetilo, da se je Thomas J. Pillion zelo zasmel ko so se drugi jokali, oziroma, prizor na odru je avdienco navažal na jok, ne na smeh. A Mr. Pillion se je zasmel in reditelj v tisti vrsti ga je pognal na ulico.

Mr. Pillion je bil silno užaljen in je vložil proti gledališču tožbo za \$25,000 odškodnine. \$25,000 ni malo. Tudi če mu kak dober sodnik odobri samo tisoč dolarjev ter še vsoto za advokata, bo to znašalo več kot potroši povprečen Mr. Pillion za gledališča skozi vse svoje življenje.

Zasledujoč to tožbo se ti zdi, da smo ameriški Slovenci vendarle svobodoljubni ljudje. Kadar je na tem ali onem našem odru komedija, se včasih nihče ne smeje in vprizoriteli nikogar ne tožijo raditega. Če pa je vprizorjena drama, je smeha veliko več kakor v najboljšem vaudevillu. Recimo, na odru se odigrava tragičen prizor, samokres poči in eden igralcev pade na tla, avdienca pa se smeje kot da ima pred seboj najboljšo cirkuške klovne.

Bodoča konvencija socialistične stranke

Nominacijska konvencija socialistične stranke je sklicana za dne 14. aprila to leto. Vršila se bo v New Yorku. Razum strankinih postojank pošljejo delegate tudi nekatere unije, bratske podporne organizacije in progresivne skupine. To bodo bratski delegatje, ki bodo imeli pravico razpravljati in dajati nasvete ter sodelovati pri sklepanju o kampanjskih načrtih.

Kuta v ljudskem humorju.

Privedil S.—k.

Morda se v nobenem stanu ni ohranilo toli dovtipov in šaljkv kot o menihih. V naravi človeka je, da ljudstvo, uvideč prikriti razloček med besedo in dejanjem, izrazi svoje mnenje brezobzirno in satirično.

Ljudstvo je z zdravim razumom izravvalo slavo služabnikov cerkve s hinavstvom in njih napačnim življenjem. Izid tega razumnevanja se ne more drugače izraziti, nego z dovtipom ali satiro. Pripomniti moram, da je protiklerikalni humor starejše dobe izšel iz pobožnega človeka, ki je vsak dan opazoval na lastne oči razliko med besedami božjih služabnikov in med njihovimi dejanji, zlasti na piki je imelo ljudstvo meniha.

Ta ljudski humor o kuti še vedno ni popolnoma izginil. V naslednjem podajamo našim bralcem nekaj takih smešnic.

Nekdaj so radi pripovedovali naslednje iz življenja menihov: V samostanu "Esrom" so nekoč bivali menihi reda sv. Bernharda. Ravnali so se strogo po svojih predpisih, postili so se, da so bili suhi kot trske, hvalili Boga po dnevu in po noči in kljubovali so vsem izkušnavam. To je že delj časa z jezo opazoval vrag "Opička". Zato se je vedno klatil okoli samostana in premišljeval, kako bi med menihi napravil nered.

Izpremenil se je torej v mlađega moža, prišel je pred samostan in prosil, da bi rad govoril z gospodom gvardijanom. Gvardijan je prišel pred vrata in vprašal: "Odkod pa, mladi mož, kaj želiš? Ako imaš kako poročilo, sem z njim!"

Vrag opička se je hlinil silno ponižnega in rekel: "Gospod, jaz sem revež kuharski pomočnik; ako me hočete vzeti v službo, bom vam zvesto služil. Na mojo molčечnost se pa lahko zanesete." Mladenič je bil gvardijanu všeč, zato je bil odgovor ugoden. "Prihajaj ravnopravno, ker smo brez pomočnika. Hočeš li ubogati, boš kmalu povišan." Opička se je lepo zahvalil, odhitel v kuhinjo k mojstru kuharju ter se mu priporočal v varstvo. Od te minute je imel samostan hudiča za kuharskega pomočnika. Le ta ni bil len in je začel takoj delati zgago. Čez nekako pet dni je zasačil gvardijan novega pomočnika, da se je valjal v pepelu. Povej mi, kujon, kako ti je ime? "Imenujejo me Opička — moj dom pa je daleč," je odgovoril vrag. Gvardijan je vprašal dalje: "Povej ti meni — Opička, ali znaš pariti pse?" Opička se je nasmehnil: "Zakaj ne? Razumem temeljito še vse kaj drugega. Znam spraviti skupaj tudi može in ženske — v tem oziru sem mojster. Ako želite, vam pripeljem najkrasnejšo ženo tega okraja po noči v vašo celico; zjutraj pa jo spravim ven tako, da še samostanske miši ne bodo o tem izvedele." Gvardijanu je ob tem pogovoru postalo vroče. Ozrl se je previdno okoli sebe in zašepetal:

"Opičko, zlati Opičko, najljubši mojih služabnikov! je li to mogoče, da mi ti preskrbiš žensko?" "Bodite brez skrbi; popolnoma mojstrsko. Imenujte mi dotično gospo ali gospodično, katero poželite in kmalu bo vaša, da jo bodele siti." "Toraj pazi: v bližnji vasi — takoj prva hiša — stanuje krasna devojka. Ako mi tisto pripelješ sem — in ako ona ustreže moji želji, dobiš dobro nagrado." Opička je takoj obljubil, češ, še danes zvečer bo dekle vaše." Takoj na to se je vrag vrnil v kuhinjo, pomival krožnike, opravljal

druga dela, ki mu jih je naročil, med tem je pa snoval nove načrte. Komaj se je stemnilo, se je podal k dotični gospodični, ki ga je najvljudneje sprejela. Opička je govoril tako: "Bodi zdrava, najkrasnejša med ženami! Moj gospod se je strastno zaljubil v vas in umre, preden bo jutri dan, ako ga ne uslišite." Dogovoril je — in ji podal rožo v vražjim vonjem, ki jo je prijetno omamil. "Aj — Bog obvaruj te nesreče, da bi tako dober gospod zaradi mene umrl. Hočem storiti vse, da preprečim nesrečo." "Pojdite toraj z menoj k gospodu gvardijanu" — reče vrag — nakar je deklico neopaženo spravil v celico gvardijana, kjer je bila z odprtim naročjem sprejeta.

Zjutraj pred izhodom solnca je istotako spravil deklico ven. Menihi so pa vendar duhali, da se pri gvardijanu nekaj čudnega godi. Ugibali so med seboj, da je Opička zelo premeten dečko, ki zna vse tako zasukati, da ima lahko vsak svojo žensko, kadar ge celibat preveč tišči . . . No, ne bomo dolgo razkladali. Item: Menihi so se posluževali Opičkove službe tako pridno, da se je o samostanu Esramu lahko reklo: "Hudič je tam celibat vzela." Seveda, ako bi bili menihi vedeli, da so njih duše v nevarnosti, bi ne imeli Opičko tako radi. V najkrasnejšo pomlad ljubezni pobožnega samostana je padla iskra žalosti. Opička, ki se je nekoč še-le pozno zvečer vrnil z nekega obhoda, je takoj uvidel, da je kuhar nanj silno jezen.

"Kje se vedno potepaš?" ga je mojster nahrulil. Ali ne veš, da moraš krožnike in piskre pomiti?" Dogovoril, vzela poleno in začel vraga obdelavati. Le-ta se je začel prav po peklensko smejeti in zavpil:

"Le počakaj, ti stari lump — jaz ti kmalu pokažem, kam pelje tvoja nadutost". Med tem je že prijel kuharja in ga stlačil v bakreni kotel, ki je bil poln vrele vode. Revež se je hudo oparil in umrl strašne smrti. Opička pa je zbežal v vas po lepo devojko za gvardijana. Menihi, ki so postali lačni, so šli v kuhinjo, iskali kuharja — zastonj. Ali ga ni bilo nikjer. Končno so ga našli v kotlu kuhanega. Nastal je strašen vik in jok. Tudi Opička je prišel — kakor da nič ne ve — ter jokal in kričal je kot zbesnel. Vsi so mu verjeli, da je imel mojstra kuharja rajši kot samega sebe, saj ni bilo nikogar, ki bi bil Opičko sumil; nihče ga ni videl iti v kuhinjo. Kotel je bil pa tudi v taki legi, da je kuhar lahko padel vanj, kar bi ne bilo ravno čudno, ker so ga vsi poznali kot velikega prijatelja steklenice.

Gvardijan pa ni nič posebno žaloval, ker je dobil s tem priliko, da nastavi Opičko za prvega kuharja, čemur so seveda drugi pobožni bratje soglasno pritrdili. Sedaj pa poslušajmo, kako je vrag kuhal. Pridno je mešal poper in druge korenine v jedila, vedno je znal preskrbeti zadosti divjačine, perutnine in drugih dobrih stvari. Posebno v petek je pripravil tako zapeljive pečenke, da se je srce smejalo; pravim — v petek. Menihom so okusna jedila zelo ugajala. Glasno so se menili med seboj, kakšna škoda bi bila, če bi stari brat kuhar še živel, ker bi jim bil vsem želodce pokvaril. Da, Opička, ta zna! Menihi so bili vedno debelejši in razuzdanejši. Zdelo se je celo, da gredo rajši debeli v peko, kot suhi v nebesa. Končno so sklicali kapitelj. Tam so sklenili uvrstiti Opičko v red sv. Bernharda: motiv: Njegove zasluge, ki si jih je tekom svojega službovanja pridobil.

Poklicali so ga. Vrag je prišel takoj, sklonil glavo in vprašal: "Kaj zahtevate od vašega ponižnega sluge, gospod?"

"Opičko, tvoje delo in pridnost zaslužita odliko-
(Nadaljevanje na 11. strani.)

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

IZ OKOLICE HERMINIE, PA.

Kriza, ki je prizadela posebno tukajšnje kraje, vpliva zelo slabo na naše društveno življenje, posebno še kar se kluba JSZ. tiče. Ta ima sedaj na Herminiju okrog deset članov in članic, drži pa ga pokoncu največ Anton Zornikova navdušenost in požrtvovalnost za socialistično gibanje.

Tukajšnji delavci zaslužijo od 20 do 30 dolarjev na štirinajst dni; eni zaslužijo tudi do \$50, toda delajo tudi takrat ko so drugi doma. Veliko je brezposelnih. Sploh so pennsylvanske naselbine vsled te krize splošno prizadete in to radi poloma v premogovniški industriji.

Nominirana za delegata pennsylvanske soc. stranke sta bila med drugimi tudi Anton Zornik, Herminie, in John Terčelj, Strabane. Prvi je kandidaturo sprejel, za drugega mi ni znano. Konvencija soc. stranke se vrši 14. aprila v New Yorku. Pennsylvanija ima na nji pravico do 18 delegatov. Težkoče so radi financ; ker državna organizacija nima dovolj sredstev, pričakuje, da bodo delegatje krili svoje stroške po možnosti sami.

Društvo SNPJ. na Herminie je prispevalo iz svoje blagajne za stavkarje \$25. Storilo bi več, a je imelo \$100 stroškov s pogrebom ene pokojne članice.

Če bi ne bili delavci tako prikrajšani na zaslužku, bi se v gmotnem oziru storilo marsikaj, bilo v pomoč stavkarjem ali za agitacijo stranke. V kampanjski fond slednje se je tu za začetek nabralo okrog pet dolarjev. — *Poročevalec.*

STAVKA PREMOGARJEV, POMOŽNE AKCIJE IN KOMUNISTI.

CLEVELAND, O. — Stavka rudarjev traja že nad deset mesecev, v nekaterih krajih pa so unijski premogarji izprti še celo dalj, mnogi okrog dve leti. Dne 1. aprila 1927, ko se je stavka pričela, delavstvo ni računalo, da bo borba tako dolgotrajna. Premogarji so se podali v bitko navdušeni, in so vztrajni danes, vzlic temu da imajo proti sebi brezbržnost mase, oborožene čete, mogočne kompanije, interese Mellonov, sodnike, oblasti v Penni, in skebe, katerih ni malo. Prihranki stavkarjev so pošli, in njihov kredit tudi. Trgovec ne more dajati samo na upanje. Tako je postala stavka premogarjev ob enem borba vsega ameriškega delavstva, tistega ki se tega boja zaveda, in onega, ki ne razume ničesar o njemu. Žal, da velika večina ameriškega delavstva ni v organizaciji. Zato je nečloveško priganjano posebno v tovarnah in posledice svoje neorganiziranosti čuti povsod. In v teh neveselih razmerah se je vendar pojavila med njim precejšnja volja za odpomoč stavkujočim rudarjem.

Clevelandska federacija SNPJ. je med nami prva začela s pomožno akcijo. Za Clevelandčani so se zglasili tudi drugi. Od tu je bilo poslanega mnogo blaga v razna stavkovna okrožja družinam slovenskih rudarjev. Federacija je nabirala obleko, živila in denar. V prvi pošiljati obleke ni bilo toliko dobrega blaga kakor v drugih. Denar je poslala predsedniku S.N.P.J. Vincenc Cankarju, da ga on pošlje najpotrebnejšim.

Nekaj časa pred tem so komunisti organizirali

v Pittsburghu Miners' Relief Conference of Western Pa., ki se je pozneje spremenila v Pennsylvania-Ohio Miners Relief Committee. Obrnili so se za podporo na društva SNPJ. ter menda tudi do drugih jugoslovanskih podpornih organizacij, nato pa organizirali kolekte v širšem obsegu. Ko smo čitali poročilo tajnika-blagajnika Kamenovića, smo videli, da so znašali prejemi v teku štirih mesecev \$1,500, postavka za plače in najemnino je znašala \$200, ostali stroški pa nad \$900. Za stavkarje ni ostalo niti \$300. To je torej stara metoda takih reliefov. Nabirajo za stavkarje, za pogo-relce ali za po suši oškodovane, porabijo pa denar večinoma zase. Ko so videli, da slovensko delavstvo ne bo šlo na njihove limanice, so začeli vpiti na socialiste, da bojkotirajo pomožno akcijo za rudarje, da pomagamo kompanijam, da smo lewisovci itd. To je dobro, kajti če nas bi te vrste ljudje hvalili, bi bilo to jako slabe za stavkarje, ker bi podpora, nabrana med nami, bila večinoma porabljena za "stroške" reliefa. Komunistom je to težko dopovedati, kajti njim je vsaka njihova stvar tako sveta kakor vernemu kristjanu sveto pismo.

Iz Neffsa, O., je bil v "Radniku" z dne 23. januarja dopis, v katerem pisec napada vse kar mu ni po godu. Pravi, da smo prijatelji Lewisa. To je slab argument. Če nismo toliko nespametni da bi bili prijatelji raznih provokatorjev na "levi", še ni rečeno, da smo zato prijatelji Lewisa. Lewisovi taktiki služijo v resnici komunisti, kajti z njo so dosegli le to kar niso hoteli doseči; dosegli pa so svoj namen oni, ki so med njimi vedeli kaj hočejo. Ampak dopisniki v "Radniku" tega ne razumejo, ker so zavedeni. Ko so se slovenski socialisti lotili pomožne akcije ter ustvarjali zanjo potom agitacije med delavstvom ugoden sentiment, so komunisti ostali ob strani. Clevelandski komunisti so se komaj v januarju spomnili, da je premogarjem treba pomagati. Zakaj niso podvzeli kake korake že tedaj ko je podvzela akcijo clevelandska federacija društev SNPJ.? Konferenco v Clevelandu so sklicali šele enkrat januarja in organizirali kampanjo od 22. jan. do 5. feb. in nič dalj. Fara sv. Vida je imela kampanjo v pomoč stavkarjem samo dva dni, nabrano pa so poslali na naslov pomožne akcije A. F. of L. v Pittsburghu. Ni nam znano, ali so dobili obleko Slovenci, ali je bila deljena pravično med vse, ali so jo dobili pristaši K.K.K.

Clevelandska federacija SNPJ. s pomožno akcijo ni še prenehala in ne bo, dokler bo trajala stavka.

Na napade se ne oziramo. Kritike z leve, da se podpora od naše strani ne deli pravilno, je samo dokaz, da je distribucija pravična. Njihova prizadevanja, da diskreditirajo socialiste, se ne bodo posrečila, kajti ljudstvo vselej spozna, če ne danes pa jutri, kdo dela zanj nesebično in kdo se hoče okoristiti celo z njegovo nesrečo.

Delavstvo vsake narodnosti se je potrudilo pomagati svojim rojakom na stavki. Enako tudi Slovenci. Naj naši prijatelji Hrvatje na Neffsu vprašajo svoje rojake, koliko so storili oni zanje. V Clevelandu so člani Prosvjetnega Saveza (hrvatska organizacija) imeli 8. jan. v Slov. nar. domu priredbo v pomoč stavkarjem. Na sodelovanje so bili povabljeni pevski zbori "Zarja" (slovenski), "Sloboda" in "Abrašević" (hrvatska), odzvala pa sta se samo "Zarja" in "Sloboda".

Komunistični zbor "Abrašević" je priredbo bojkotiral, "komunisti" pa so se poleg tega tudi potrudili, da ji uspeh onemogočijo. Eden takozvanih komunistov je v tiskarni ukradel vstopnice za to prireditev ter jih delil med "čiste" in "edino prave", prireditelji pa so bili vsled tega prisiljeni jih preklicati ter tiskati nove, da so se od prvih razlikovale. Mar je to taktika, ki vodi v pomirjevanje duhov in v solidarnost?

Čimbolj delaš za dobro stvar, bolj te napadajo. Frlan npr. trdi v svojem dopisu, da Cainkar in Zajec "pomagata Lewisovi mašini". V resnici ji pomagajo razni Bartuloviči, kateri so Frlanom zmešali pamet.

Stavkujoči premogarji in njihove družine — kakih pol milijona ljudi — so v pomankanju. Deluje se precej njim v odpomoč, vendar pa imajo te pomožne akcije veliko hibo. Razkopane so, nimajo nobene enotnosti. Vzrok temu je, da se delimo v razne narodnosti, poleg tega pa še versko in politično. Naj bi se vsaj iz sedanjih izkušenj naučili, da ni dobro delovati razkosano. Pomožna akcija naj bo drugič samo ena, pod poštnim vodstvom in sposobnim nadzorstvom. Taka enotna pomoč bo gmotno in moralno veliko večja sila, kot pa so sedaj razne pomožne akcije. V slogi je moč. V enotnosti je uspeh. Vsi za enega, eden za vse je geslo, ki se ga moramo naučiti izvajati v praksi.

K. T.—č.

ANTON KOGOVŠEK.

Dne 18. januarja 1928 je umrl v Waukeganu Anton Kogovšek. Podlegel je pljučnici. Bil je star 42 let. Doma je bil iz vrhniškega okraja. Pokopan je bil civilno. Bil je član dr. št. 94 JSKJ. in Samostojnega podpornega društva. V Waukeganu zapušča brata John Kogovška, v starem kraju pa dva brata in tri sestre.

Pokojni Kogovšek je bil svoječasno član kluba št. 45 JSZ. in zastopnik "Proletarca". Pozneje se mu je zamerila taktika zveze, kot je dejal, in je rad kritiziral. Vzlic temu, kar je dobrega storil, je bilo dobro. Bodi mu blag spomin. — N. N.

Agitatorji na delu.

Naročnin za Proletarca so poslali:

Anton Vičič, Chicago, Ill.	16
Frances Artach, No. Chicago-Waukegan, Ill.	7
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	6
Frank Petavs, Little Falls, N. Y.	4
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	3
Karl Trinajstich, Cleveland, O.	3
Frank Martinjak, La Salle, Ill.	3
Lawrence Selak, Collinwood, O.	2
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
Frank Ibersich, Virden, Ill.	2
Joseph Pillich, Mulberry, Kans.	2
John Matičič, Luzerne, Pa.	2
Rochus Firm, Frontenac, Kans.	2
Frank Lipar, Wilkes-Barre, Pa.	2
Rudolph Potochnik, Detroit, Mich.	1
D. J. Lotrich, Chicago, Ill.	1
John Kunstelj, Arcadia, Kans.	1
Louis Sterle, Krayn, Pa.	1
Filip Godina, Chicago, Ill.	1
Steve Milavec, Nokomis, Ill.	1
Frank Rataic, Forest City, Pa.	1
George Smrekar, Aliquippa, Pa.	1
Vinko Ločniškar, Chicago, Ill.	1
Louis Britz, Lawrence, Pa.	1
Joseph Snoy, Bridgeport, O.	1
John Erjavec, Detroit, Mich.	1

IZ MILWAUŠKE NASELBINE.

MILWAUKEE, WIS. — Skupna maškaradna veselica društva Badgers št. 485 SNPJ. in kluba št. 37 JSZ. je prinesla lepe uspehe. Časi so sicer tudi tukaj "demokratični", veselice mnogo, toda vzlic temu je bila udeležba velika. Za uspeh se imamo zahvaliti predvsem naši mladini od druš. "Badgers", ki je delovala z veliko požrtvovalnostjo.

Delovanje med društvi za Izobraževalno akcijo je tukaj v polnem teku. Zadnje nedeljo smo pridobili v naše vrste društvo "Napredna Slovenka" št. 6 JPZS. Obenem je društvo darovalo 50 dol. za stavkujoče premogarje v Pennsylvaniji. To je lep uspeh, na katerega je to vrlo društvo lahko ponosno.

Za priključitev k Izobraževalni akciji se deluje sedaj tudi pri drugih društvih. Na svoji zadnji seji se ji je pridružilo tudi društvo Venera, št. 192 SNPJ., društvo Bratoljub št. 234 SNPJ. pa bo storilo to najbrž na svoji prihodnji seji. Prvi tozadevni koraki so bili že storjeni. Tajnik društva Bratski dom št. 11 JPZS. v North Milwaukee je v tem smislu potom pisma poročal zadnji konferenci v Chicagu. Prepričani smo, da bo rojak Fr. Remshak deloval, da bo to društvo že zastopano na bodoči konferenci, ki se bo vršila meseca maja v Milwaukee. Tudi društvo Sestre Slovenije št. 9 JPZS. bo pristopilo v Izobraževalno akcijo, kakor se čuje od strani članic in odbora. Ker spada tudi društvo Vijolica med naša napredna društva sme mo pač upati, da ne bo izostalo.

To so torej razveseljivi dogodki na našem, drugače oblačnem političnem obnebu.

V nedeljo 6. maja se bo vršila v S. S. Turn dvorani proslava delavskega praznika, katero skupno priredita Soc. pev. zbor Naprej in pa slov. soc. klub. Predpoldan se bo vršila tukaj konferenca Izobraževalne akcije. — Član kluba.

S SUBLETSKEGA VRHA V WYOMINGU.

SUBLET, WYO. — Nič veselih novic ni z naših vrhov. Časi so slabi, zraven pa si jih ljudje s svojimi kapricami, mržnjami in preprii napravljajo še slabše. V nedeljo 5. feb. je imel tukajšnji klub JSZ. pri sod. Fr. Krusichu veselico v pomoč stavkarjem, ki bi bila lahko uspešna kakor malokatera, če bi bilo med ljudmi več smisla za solidarnost in za prijateljsko sodelovanje.

Ni slabo samo to da si ljudje, ki so vsi delavci, nasprotujejo, ampak je še slabše, če si nasprotujejo med seboj taki, ki pravijo da so enega prepričanja in se prištevajo k naprednim ljudem.

Klubova pomožna akcija je imela vendarle uspeh, kajti podžgala je tudi druge, da so začeli nabirati prispevke v pomoč stavkarjem. Eden njih je prispeval kar \$6 in se je potem pohvalil kakor tisti v bibliji, ki je dejal: Mene glejte, ki dajem miloščine, ki sem velik, ne pa tistega cestinarja pod korom! Jaz rečem le, da dotičnik lahko da. Ni "brok", kajti vzlic velikim skrbem ki jih ima za ženje, se je pobrigal tudi zase!

Sublet ni velika naselbina. V kulturnem življenju se vsled tega ne more udeleževati. Sem pa mnenja, da bi lahko priredili tudi take veselice, ki bi imele poleg plesa še kak drug program. Imeli bi lahko diskuzije—lahko da, toda je li to res? Kajti če bi "lahko" imeli, čemu nimamo? Prijatelji, rojaki, delavci, izprašajmo si vest in si odgovorimo: S kom smo, za čem stremimo, kakšne so naše ambicije.

Namen imam, da se v tem listu v bodoče večkrat oglasim. — Opazovalec.

SPREMENITEV DATUMA PRIREDBE KLUBA J.S.Z. V WAUKEGANU.

WAUKEGAN, ILL. — Klub št. 45 JSZ. je svoječasno naznanil, da bo imel majsko priredbo v nedeljo 6. maja. Ker pa se bo dne 6. maja vršila konferenca JSZ. v Milwaukee, je klub št. 45 svojo priredbo preložil na nedeljo 13. maja. Vršila se bo v Slovenskem narodnem domu. Več v prihodnjih naznanilih.

V soboto dne 3. marca bo pod avspicijo kluba predavanje o Izobraževalni akciji JSZ. Točen predmet in ime predavatelja priobčimo ko hitro bo dogovor gotov. V nedeljo 19. feb. ob 2. popoldne ima naš klub redno sejo v Slov. nar. domu. Na spondu bodo važne reči, zato prosim vse, da se je udeležite.

Anna Mahnich, tajnica.

MAŠKARADA SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V WAUKEGANU.

WAUKEGAN, ILL. — Kot vsako leto, bo imel tukajšnji Slovenski narodni dom tudi ta predpust svojo maškaradno veselico, ki se vrši v soboto 18. februarja. Prične se ob 8. zvečer. Izbrane maske v skupinah in posamezne dobe nagrade v vrednosti \$100. Podrobnosti so razvidne iz oglasov v Domu in v Zadružni prodajalni. Postrežba bo izborna. Zabave ne bo nihče pogrešal. Vabimo vse. Dom je last naše naselbine in priredbe ki jih prireja so vaše. Na svidenje v soboto.

Vincenc S. Pink, tajnik S.N.D.

AKCIJA V BARBERTONU V POMOČ STAVKARJEM.

BARBERTON, O. — V torek 28. februarja ob 7. zvečer se vrši v dvorani društva "Domovina" na Mulberry Ave. seja zastopnikov društev, ki jo sklicuje druš. "Triglav" št. 48 SNPJ. Nje namen je, da stori potrebne korake za skupno akcijo v tej naselbini v pomoč stavkujočim premogarjem. Vemo, da ne bodo imela vsa društva v tem času sej da bi o predlogu razpravljala, zato apeliramo na njihove odbore in druge člane, da pridejo vseeno na ta sestanek, da se skupno pogovorimo ter priredimo nekaj enotnega v pomoč našim bratom po premogovniških okrožjih.

Za druš. št. 48 SNPJ.,

Lovrene Frank in John Fidel.

KDO JE PRVI SPROŽIL IDEJO ZA ZVEZO DRAMSKIH ZBOROV?

MILWAUKEE, WIS. — V "Amerikanskem Slovencu" je vzel neki "F" kramp v roke, pa je pričel udrihati po zaspanih glavah, na levo in desno. Prosim vas vendar — "mi smo sprožili idejo zveze dramskih društev, sedaj pa so na mto imenitno misel ukradli "sici-listi" — naj jih kar . . .

V Chicagu ste res predrznf. Na predzadnji konferenci v Waukeganu je bila ideja take zveze sprožena. Dotični, kateri je stvar predložil konferenci, je moral imeti tajne podatke o mislih, ki so se razvijale v glavi enega izmed velikih dramatikov iz tabora vaših sosedov, pa jo je predložil lepo pregreto.

NAROČITE REVIJO "POD LIPO".

Ako vam je bila poslana na ogled revija "Pod lipo" in ste sklenili da jo naročite, vas prosimo, da pošljete naročnino čimprej na naslov "Proletarca", ali pa nas obvestite, da jo ne mislite naročiti.

KUTA V LJUDSKEM HUMORJU.

(Nadaljevanje z 8. strani.)

vanje. Pokazal si toliko ljubezni in udanosti našemu redu, toliko dobrega si storil; zato smo sklenili, da te sprejmemo kot brata v naš red. Bodi nadalje pobožen, priden in ubogljiv. Ker ne znaš latinščine, bomo mi namesto tebe brali mašo in na koru peli. Ti pa boš v naprej oskrboval kuhinjo; za pomočnika bomo že poskrbeli. To sprejmi kot častno odlikovanje." Opička je z veseljem sprejel ponudeno mu mesto.

Od te ure se je imenoval "Frater Opička". Tako je živel v samostanu sedem let. Bratu Opičku pa ni zadostovalo, da je spravil vse menihe ob observanco. Hotel je tudi videti krvave glave in bulje. V prostem času je rezal debele palice; k vsaki je privezal kos traka in obesil jo v lepem redu — drugo ob drugi — na zid v svoji celici. Začudeno so gledali menihi to početje. "Brate, kaj naj to pomeni?" Vrag se je potuhnjeno nasmehnil, češ: "V samostanu moraš vedno iskati dela. Mislim, da je tudi treba računati s tem, da se lahko branimo, ako bi nas kdaj prišli obiskat tatovi; kdor bo iz kateregakoli vzroka potreboval orožje, ve, kje je za dobiti." Tatovi sicer niso prišli, ampak med menihi je nastal razdor zaradi zale punice. Nastali sta dve stranki. Ena pod vodstvom gvardijana je prišla k Opičku in zahtevala palice; prošnjo so utemeljili s tem, da so od druge stranke ogroženi. Brat Opička je seveda prošnjo ugodil. Komaj so odšli, je prišla druga stranka pod vodstvom dolgega meniha. Tudi ti so se v Opičkovem arzenalu oborožili. Samo še ena — najdebeljša — palica je ostala viseti. Tisto je pustil Opička zase. — Bila je polnoč, zvonilo je k polnočni pobožnosti: oba kora sta se zbrala. Vsak je imel v eni roki molitvenik, v eni pa palico. V cerkvi sta se srečala. *(Konec prihodnjč.)*

NASELBINA V SAN FRANCISCU ZA SLOVENSKE KNJIGE.

SAN FRANCISCO, CALIF. — Izobraževalni in dramski klub "Slovenija" je v izpopolnitev svoje knjižnice naročil zopet za okrog \$40 knjig iz "Proletarčeve" knjigarne. Klub "Slovenija" je od svoje ustanovitve že veliko storil na polju prosvetnega dela v tej naselbini, posebno še v družabnem oziru. Novi dom je njegov največji uspeh. V odboru kluba za l. 1928 so: A. Kastellič, Joseph Fabian, Antonija Terbovec, Anna Fabian, Peter Kurnick in Barbara Kramar.

PREDAVANJA IN DISKUZIJE V KLUBU ŠT. 1 J.S.Z.

V petek 24. februarja po redni seji razprava o našem pevskem zboru "Sava".

V petek 23. marca predava o zgodovini dramatike s. Andrew Kobal.

V petek 30. marca bo predaval o zobozdravilstvu dr. Andrew Furlan. Predavanje bo spremljano s filmi.

Vse te diskuzije in predavanja se vrše v dvorani SNPJ. — P. O.

Naročite angleški socialistični tednik "New Leader". Stane \$1 za pol leta, \$2 za celo leto. Naslov: The New Leader, 7 East 15th St., New York, N. Y. Med slovenskimi delavci ima že mnogo čitateljev. Naročite ga tudi vi.

MOLIERJEV "ZDRAVNIK PROTI SVOJI VOLJI" PRIDE NA ČIKAŠKI ODER.

CHICAGO, ILL. — Prvo Molierjevo delo, ki pride na oder dramskega odseka kluba št. 1, je njegova komedija v treh dejanjih "Zdravnik proti svoji volji". V slovenščino jo je prevedel s. Andrew Kobal, ki je prevzel tudi režijo.

Pisatelj Moliere ima svetoven sloves. Njegove komedije so ne samo komedije ki povzročajo smeh, ampak so klasična dela. "Zdravnik proti svoji volji" je igra, o kateri bodo udeleženci govorili še dolgo po predstavi. Vprizorjena bo v nedeljo 8. aprila v dvorani ČSPS. Vstopnice dobite v predprodaji pri članih in članicah kluba — P. O.

ZABAVA "PIONIRJEV" NA PUSTNI TOREK.

CHICAGO, ILL. — Društvo Pioneer No. 559 SNPJ. zaključuje predpust z zabavo na pustni torek, ki bo letos 21. februarja. Zabava se vrši v dvorani SNPJ. Prečitajte oglas, ki je v tej številki. Zabava bo imenitna, in da ne pretiravamo naj bo dokaz to, da smo imeli še na vseh takih priredbah več sto udeležencev. Prišli so prvič, drugič, tretjič, in prišli bodo tudi v torek 21. februarja. Vstopnina je nizka, postrežba bo dobra, in pustni torek je samo enkrat v letu. — Kurent.

Listu v podporo.

II. izkaz.

Clinton, Ind.: Mary Rom, \$1.00.
Chicago, Ill.: Justin Saitz, \$1; Neimenovan \$5; D. J. Lotrich, 60c. Skupaj \$6.60.
Detroit, Mich.: Klub št. 114, JSZ, \$25; John Erjavec, 25c. Skupaj \$25.25.
Canonsburg, Pa.: John Chesnik, \$2.00.
Lemont, Ill.: John Stežinar, 50c.
Latrobe, Pa.: Neimenovan, 12c.
Cleveland, O.: Nabrano pri s. Žugu (Warren) \$1; Tony Dobrovolje (Girard), 50c; Louis Kveder, 25c, skupaj \$1.75. (Poslal K. Trinajstich).
Harwick, Pa.: Anton Jazbinšek, \$1.00.
Krayn, Pa.: Louis Sterle, \$3.00.
Cleveland, O.: Neimenovan, \$1.00.
West Newton, Pa.: Joseph Zorko, \$1.00.
Sublet, Wyo.: Frank Krusich, \$1.00.
Milwaukee, Wis.: Albert Hrast, 50c.
Aliguppa, Pa.: George Smrekar, 50c.
Girard, O.: Klub št. 222. JSZ., \$18.75.
Skupaj v tem izkazu \$63.97, prejšnji izkaz \$44.55, skupaj \$108.52.

Fond v podporo stavkujočim premogarjem.

III. izkaz.

Tajništvu JSZ. so bile poslane od zadnjega izkaza sledeče vsote:

Chicago, Ill.: John Olip, \$3.50; Mary Kurent, \$2.00, skupaj \$5.50.

Waukegan, Ill.: Klub št. 45, JSZ., \$15.00.

Acosta, Pa.: George Kristell, \$2.00.

Springfield, Ill.: Slov. nar. dom, \$10.00.

Skupaj \$32.50, prejšnji izkaz \$64.50, skupaj do 13. feb. 1928 \$97.00.

Obleko, obuvala itd., za stavkujoče premogarje v Penni in vzhodnem Ohio so prispevali skozi tajništvo JSZ. sledeče družine in posamezniki:

Chicago, Ill.: Valentin Kurent, Andrej Kurent, Anton Drešar, Rozi zbašnik, Joško Oven, Mary Šifrar, Louis Zidar, Math Kastelic in George Schustarich.

Lyons, Ill.: John Antolich. To obleko so nabrali John Hujan, Joseph Gerbajs, Anton Andrejasich in D. J. Lotrich.

Do sedaj smo poslali velike zaboje obleke dvakrat in sicer prvič v vzhodni Ohio, drugič pa v zapadno Penno. Tretja pošiljatev obleke bo oddana v prihodnjih par dneh, kakor tudi denarna podpora, ki je bila poslana na JSZ.

Tajništvo JSZ.

ALI STE ŽE IZVOLILI ZASTOPNIKE ZA KONFERENCO J. S. Z., KI SE VRŠI V NEDELJO 4. MARCA V WEST PARKU, OHIO?

Kot že sporočeno, se vrši prihodnje zborovanje ohijske konference J.S.Z. v nedeljo 4. marca v Slovenskem narodnem domu v West Parku (v Clevelandu). Zborovanje se prične dopoldne. Kot običajno, se bo na predvečer zborovanja vršila zabava v prid Konference in "Proletarca", na katero so vabljeni zastopniki in drugi.

Opozarjamo klube in društva, da zastopnike gotovo izvolijo. Kdor želi kaka pojasnila, naj se obrne na tajnika, ki je Anton Garden, 1210 Norwood Rd., Cleveland, O.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

"UNITED FRONT" V BESEDAH IN PRAKSI.

DULUTH, MINN. — V "Proletarcu" se še nisem oglasil. Pisal bom o problemu, ki se tiče nas vseh, in pri tem bom ohranil hladno kri, da ne bom razburjal duhove.

Ameriški premogarji v stavkovnih okrožjih se nahajajo v najlutejšem boju kar jih pozna zgodovina ameriškega delavskega gibanja. Gre se namreč ne le za ohranitev dosedanjih pridobitev, ampak tudi za obstoj unije. Ali je ta boj samo boj premogarjev? Ne! Oni ga vodijo za pravico organiziranja vsega delavstva v Ameriki. V West Virginiji in v enih krajih Pennsylvanije so nekateri premogarji na stavki ali pa izprijeli že do treh let, drugi v omenjenima državama in Ohiju pa od 1. aprila 1927. Vodi jih U. M. W. of A. V Coloradu stavka nekaj tisoč premogarjev pod vodstvom I.W.W. od 18. oktobra lanskega leta.

"United Front", kličejo razni voditelji. Ali se vodi borbo rudarjev v teh štirih državah pod firmo "enotne fronte"? Ne! Kdo je kriv? Delavstvo samo, ki se pusti zavajati in motiti raznim ljudem, kateri se mu usiljujejo za vodje in ga vodijo po svoje.

Male organizacije kot je I.W.W. bi morale priti do zaključka, da vzlic publiciteti ki jo dobe po par tednov v časopisju, v daljših bojih niso v stanju vztrajati. Morale bi vsled tega podvzeti korake, da se združijo z večjo.

Zavedam se, da je težko, če greš v unijo katere vodstvo je nazadnjaško, ali pomisliti moramo, da cepljenje delavstva ene stroke v razne unije stvar samo poslabša. Npr., če se napredni del loči ter ustanovi separatno unijo, je s tem dosežen edino dejanski razdor in ojačanje konservativcev. Razumeti moramo, da je še ogromna večina neuke mase na strani nazadnjaštva, ker napreden element ni dovolj številen, ne dovolj izvežban v metodah, da bi prišel med to maso ter jo podučil in jo pridobil za napredek. Zato je dolžnost vsakega zavednega delavca, da pomaga napredne elemente konsolidirati, kajti le če bodo gledali na položaj z vidika realnosti, bodo imeli uspehe med širokimi delavskimi množicami, ki jih je treba šele vzgojiti za organizacijo v naprednem smislu. Vanje je

treba zanesti tudi duh politične organizacije, kajti le če se bo delavstvo naučilo politično misliti zase, bo v stanju na volilne dneve izbrati v zakonodaje svoje ljudi. Namesto samih gospodov bi izvolilo v zbornico nekaj razumnih premogarjev, kovačev, strojnikov, farmarjev itd. Če bi bila naša zbornica sestavljena na tak način, bi se začela že davno pečati s stavko kakor je sedaj premogarska. Kompanije ne bi mogle nastopati tako oblastno, kajti znašle bi se pred alternativo, da se morajo sporazumeti z rudarji, ali pa bodo skrbeli, da se obrat obnovi neglede na zahteve in kaprice lastnikov.

Kdo pravzaprav je vzrok, da se borbo premogarjev zavlačuje mesece in leta? Mar ne delavstvo, ki pusti da je razcepljeno, in ki pusti, da ga zastopajo v zbornicah "prijatelji", namesto da bi imelo svoje zastopnike! Kdo je kriv, da imamo sodnike ki sprejemajo povelja od kompanij in se rogajo gladnim delavcem in njihovim družinam, ki trpe pomankanje vsega v dolgotrajnih stavkah?

Ali je upanje, da pridemo s taktiko razdruženosti kedaj do cilja? Ne. Dokler bomo organizirali razne male unije in male delavske politične stranke, ki se blatijo med seboj, delavstvo ne bo štelo ničesar. Zato je čas, da se delavstvo odloči za združenje vseh unij na podlagi organiziranja po industrijah in da se odloči za združenje tudi v političnem oziru. Socialistična, socialistična delavska, farmerska-delavska in komunistična stranka ne pridejo nikoli do ciljev, če bodo delovale razdruženo in poleg tega še druga proti drugi.

Logično in pametno bi bilo, če bi dejal *rank and file*: Do sedaj ste nas vodili vi (v pogubo), odslej pa bomo mi vas NAPREJ. Dali vam bomo navodila, kako je treba delati v bodoče, ako pa nečete, pojdite na stran in na vaše mesto bomo postavili moše ki bodo hoteli in znali delati tako kot jim narekuje program.

Iluzija (zmota), bodo rekli eni. Dobro, če je to zmota, potem smo vsi v zmoti. Tedaj je najboljšo, da pustimo kapitalizmu da nas potisne k tlom popolnoma (kar se kmalu zgodi). Mogoče se bomo potem laglje spametovali in se zedinili. Saj smo vendar delavci in kot taki potrebujemo le eno unijo in le eno stranko.

John Kobi.

KURENT PRIDE -- NA -- PUSTNI TOREK

PRIVEDE GA
DRUŠTVO

zvečer dne 21. februarja

V DVORANO S. N. P. J.,

2657 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

PIONEER, ŠT. 559, S. N. P. J.

Vstopnina 40c s posebnim tiketom, ki ga dobite pri članih;
Dober orkester. pri blagajni 50c. Dobra-postrežba.

Zabave bo veliko za vse, kot na vsaki priredbi "Pionirja".

POROČILO O DELITVI PODPORE SLOVENSKIM STAVKARJEM IN NJIHOVIM DRUŽINAM V VZHODNEM OHIJU.

GLENCOE, O. — Konferenca JSZ., v kateri so zastopane vse važnejše naselbine tega okrožja, je na predpošlem zborovanju izvolila poseben stavkovni odbor, kateremu je dala nalogo deliti podporo potrebnim stavkujočim premogarjem, oziroma njihovim družinam, in na svojem prošlem zborovanju ga je ponovno izvolila. Določila je, da se obleko v pomoč stavkarjem pošilja na naslov Joseph Snoy-a v Bridgeport, ki je tajnik odbora, denarne prispevke pa na podpisanega. S. Snoy je imel poročilo s svoje strani o prejemkih in razdaji obleke v Proletarcu z dne 9. februarja.

Do 1. februarja smo prejeli v gotovini v pomoč stavkarjem sledeče vsote:

Poverjeništvu J.R.Z., Chicago, Ill.....	\$ 300.00
Nabrano na konferenci v Bridgeportu, O.	3.25
S.N.P.J., poslal predsednik Vincenc Cainkar, skupaj	800.00
Klub št. 37 JSZ., Milwaukee, Wis., poslal E. Perko	15.00
Druš. št. 205 SNPJ., West Duluth, Minn., poslal John Kobi	11.00
Druš. št. 119 SNPJ., North Chicago, poslala Frances Zakovšek	23.50
Frank Kral, Lowell, Arizona	2.00
Andrew Semrov, Detroit, Mich., prebitek skupne veselice v pomoč stavkarjem....	50.00
John Kosin, zbrano v pomoč stavkarjem v Girardu, O.	20.00
Frank Kovach, Nanticoke, Pa.	4.00
	<hr/>
	\$1,228.75

Biti v stavkovnem odboru ter nositi odgovornost za deljenje podpore ni mikavno delo. Ljudi, ki so podpore potrebni, je zelo veliko, vsota, ki jo imaš na raz-

polago je pa v morju bede majhna. Naš odbor si je vzel za nalogo deliti podporo tako pravično kot je to človeku mogoče. In delil sem po svoji najboljši vesti. Težko je videti v razmere vsakega posameznika, niti ni lahko dobiti vselej točnih podatkov, kajti kar trdi eden, se lahko tudi v pomožnih akcijah dogodi, da bo drugi pobijal. Kot rečeno, so podpore potrebni skoro vsi stavkarji. Dobe se tudi izjeme, to je, dobe se, ki do nje niso upravičeni a bi jo vendar hoteli in od teh pride največ "kikanja". Ko sem prevzel predsedništvo tega odbora ter mandat prejemati ter deliti prispevke v gotovini, sem se dobro zavedal, da vsem ne bom mogel ustreči. Ampak to me ne uzruja. Človek ima v takih slučajih pač zadoščenje v tem, da opravlja dobro delo, da pomaga v borbi po svojih najboljših močeh, in pa da je pravičen vsem.

Prispevek od J.R.Z. je prišel prvi in je bil prvi razdeljen. Imena prejemnikov ter potrdila so bila predložena bridgeportski konferenci, kjer jih je pregledal poseben odbor, ki je račune potrdil. Poslani bodo z vsemi rekordi poverjeništvu J.R.Z. v Chicago.

Ostale vsote so bile prejete pozneje in sedaj ko to pišem (9. februarja) je razdano do malega vse. Vsi računi v podrobnostih bodo podani naši bodoči konferenci, na katero bodo povabljeni vsa naša društva in klubi. Vršila se bo meseca maja v Bridgeportu. Vsakdo ki prejme podporo, podpiše pobotnico, na kateri je označena prejeta vsota. Seznam prejemkov in izdatkov se vodi v posebni knjigi. Naš odbor hoče delati in dela pošteno. Pomožne akcije ne vodimo radi propagande, ampak zato da LJUDEM KI SO PODPORE POTREBNI POMAGAMO.

Vsem, ki so nam naklonili sodelovanje in vsem ki so poslali prispevke v gotovini, živilih ali blagu stavkovnemu odboru vzhodno-ohijske Konference, izrekamo iskreno zahvalo.

Nace Žemberger, L. Box 12, Glencoe, O.,
predsednik stavkovnega odbora.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNIM JEDNOTAM.

Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2809 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Prisna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

O MAŠKARADNI VESELICI "SAVE".

CHICAGO, ILL. — Pevski zbor "Sava", ki je odsek kluba št. 1, je priredil v soboto 11. feb. svojo prvo maškaradno veselico. Udeležba je bila povoljna in tudi mask je bilo več kot običajno na slovenskih maškaradah zadnjih par let, a bilo jih je razmeroma vendarle malo. Na maškaradi "Nade", če se ne motim pred tremi leti, jih je bilo okrog sedemdeset, pred leti pa jih je prišlo do sto in več. Če jih pride sedaj do par ducatov, je že mnogo! Maškaradna veselica pa ni maškaradna brez mask. Vseeno, prva "Savina" priredba te vrste je bila dober začetek. V deljenju nagrad je bil odbor dokaj previden, izpuštil pa je par mask, ki bi po mnenju tega poročevalca zaslužile nagrado, pa bila še tako majhna. Mrs. Basha npr. je predstavljala lepoto umetnosti (slikarstva ali kar že), imela je lep kostum, ali ker z "aktanjem" ni vzbujala pozornosti kakor npr. maska, ki je predstavljala pijanko, je bila prezrta. Vsem sicer noben odbor ne bi mogel ustreči, nasveti pa so vendarle dovoljeni. Pred par leti sem bil na maškaradi "Nade", na kateri je bila cela vrsta mask, ki so predstavljale "Nado". Ene so bile res lepo maskirane, druge ne, a napis je napis. Nagrado so dobile menda kar štiri "Nade" namesto da bi sodni odbor izbral izmed njih eno, ki je bila najboljša, ostale nagrade pa bi dal drugim. Slab vtis je popravilo dejstvo, da ima "Nada" navadno jako veliko nagrad — okrog dvajset in več, v čemur jo ni došla še nobena slovenska organizacija v Chicagu, ki prireja maškarade.

Jaz bi svetoval, naj se za napis sam na sebi nikar ne da nagrade, če ni maska napisu primerno tudi maskirana, namreč maskirana toliko dobro, da nagrado zasluži. To pravilo bi moralo veljati v vsakem slučaju na vsaki priredbi.

Čehi prireajo med drugimi tudi maškarade, na katerih ni daril. Vzlic temu je na njih zelo mnogo mask. Rad bi, da se bi tudi med nami obnovile maškarade, na katere je prišlo nad 400 ljudi, med njimi povprečno okrog sto mask. Bomo počakali, da vidimo kako se bo obnesel v tem oziru prihodnji predpust.—X.

Telefon v uradu Central 5099. Na domu Lawndale 6707.

RICHARD J. ZAVERTNIK ODVETNIK

127 N. Dearborn St., Soba 805,

CHICAGO,

ILLINOIS.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGU

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VŠČIPCI

TRI BANKE FALIRALE.

V Floridi so bankrotirale tri banke. Eni je priskočila na pomoč federalna rezervna banka z devetimi milijoni dolarjev. Čudno, da so taki bankroti v tej demokratski, bogati deželi mogoči! Če se dogode "v korumpirani, bankrotirani monarhiji Jugoslaviji", je stvar razumljiva — ampak v Floridi, Missouriju, Montani, kjer ni korupcije, bankrotiranj in monarhov — to pa ne razumem. — A. S., Cicero.

POSNEMAJTE NAS.

V Clevelandu smo zelo mirni "za javnost". Med seboj se sicer kregamo, podajamo resignacije, menjamo barve in prepričanja, hvalimo se z zaslugami in padamo po drugih da kaj — za javnost pa smo metropola, ki je napredna, ki ima to in ono ter še veliko povrh. Lahko se kaj naučite od nas. — Jerry Pengov.

PODPORA, KI NI PODPORA.

Podpora, ki jo daje cerkev in jo hvali bivši čikaški Kazimir, je podpora ne radi revežev, ampak za reklam ocerkvi. Tu deluje neki relief, ki nabira za stavkarje pod firmo nepristranosti, reči pa razdaja s spremljevanjem najbolj kričave propagande. Take metode smešijo delavstvo, ponižujejo njegov razum in so, čeprav nenamenoma, v pomoč kompanijam.

Pittsburška cekarica.

ALEKSANDER IN RADIČ.

Vladar dežele katero je obsodila okrožnica fererjevcev, je pozval svojega velikega nasprotnika, bivšega komunističnega zaveznika, radikalnega republikanca, gromovnika proti duhovščini, Stipico Radiča, da sestavi vlado. Dobro bo, če tisto okrožnico nekoliko "amendirajo", ali pa jo spravijo, da jo pozneje

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-
duje od 2. do 4. pop., izvenzki torek in petek, in od 6. do 8.
zvečer vsak dan.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regali, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali amerikanških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

pošljejo v namerovani muzej jugoslovanskih ameriških starin. — *RK.*

KLERIKALCI SNUJEJO DRAMSKO ZVEZO.

Klerikalci v Chicagu silijo svoje pristaše v milwauški in waukeganski naselbini, da ustanove dramsko zvezo. Omenjajo načrt socialistov, o katerem so razpravljali na svojih konferencah v Waukeganu in Chicagu, in pravijo, da slede njim. Nasprotno, nasprotno, dragi Rev. Urankar. — *Istina.*

KDO JE "NOVI" ČIKAŠKI FAJMOŠTER?

Od kar je odpotoval prejšnji župnik Kazimir Zakrajšek, ni okrog kranjske cerkve več tistega "naš fajmošter". Sedanji se imenuje Anzeln Murn, prišel je iz New Yorka, je družaben človek, zelo lep fant, sovraži pijačo na mizi in se zaveda, da je Bog ustvaril Evo zato ker je moškemu težko "samemu biti". Drugače je Anzeln miren in se ne "utika v politične viharje". "Amerikanski Slovenec", ki je last Zakrajškove familije, ga ne hvali in ne graja. Tak je naš Anzeln, novi čikaški župnik pri sv. Štefanu. — *Reporter.*

"RADNIKOVI" UČENJAKI IN ŽURNALISTI.

Nedavno je "Radnik" pisal, da je odvetnik Darrow "sloviti kriminalac", ker njegovi uredniki in "proofreaderji" ne poznajo razlike med "kriminalac" in "kriminalog". V eni zadnjih števil je priobčil vest o sporu med klerikalci in socialisti na Dunaju. Dunajskega župana označuje s Heitz, dasi bi morali "Radnikovi" uredniki vedeti, da se piše Seitz. Ubogi proletariat, ker je "v šoli" pri takih časnikarjih kot jih ima "Radnik"!

"TRIJE MUŠKETIRJI."

Sentklarski Lojze je naznanil, da začne v svoji "Ameriški domovini" priobčevati Dumasov roman "Trije mušketirji". Mar je res treba vedno ponavljati ene in iste romane? Lojze vendar nekaj premore, zato

bi se spodobilo, da včasih kak prevod naroči, ali kupi kako povest v originalu, namesto da sega po romanih, ki jih ponatiskuje sedaj ta, sedaj oni list vsakih par let. — *Pika.*

BINGELJ SE JEZI NA DRJA. KERNA.

Bingelj se je zelo razjezil na drja Kerna, ker je zavrgel nekoga prosilca v SSPZ., katerega je Bingelj predlagal. Zavrgel ga je baje, kot piše Bingelj, ker je prelahak. Dotični prosilec je Binglov zaveznik Chas., Frank itd. Lepa dvojica — Bingelj, Bartulovič & Co. Dobro bi bilo, če bi dr. Kern preiskal vso kompanijo ter ji popravil kolesje, da bi ga vse križem ne "lomilo".
A. S.

VPRAŠANJE.

Čemu se tisti člani društva št. 131 SNPJ., ki se nikoli ne zgražajo nad packarijami ki jih pišejo ljudje ala fajmošter Černe, Bingelj in Bartulovič, "zgražajo" nad "Proletarcem"? Vprašanje je resno in zahteva odgovor. — *Janez Zlatoust.*

RAZLIKA MED ŽIVALJO IN ČLOVEKOM.

Tu je moj odgovor na vprašanje iz Bowena v 1062. števil. Proletarca: Žival se mora potruditi za svojo hrano, tudi ako ropa. Človek pa se sam ponuja onim, ki mu ropajo moči. Kapitalizmu daje skoro zastoj svojo delovno silo, butlegerjem daje denar in svoje zdravje za strupeni munšajn, glavo v kateri bi imel biti razum, pa daje na razpolago provokatorjem. Tiste planinke naj prijatelj v Bowenovi spravi, da jih ponudi, ko nam bo stavil kako bolj zamotano vprašanje.

Coloradski opazovalec.

Vsak slovenski delavec, ki želi imeti dober vpogled v socialistično in v delavsko gibanje v splošnem, naj čita "Proletarca" in "New Leader".

VEČ KOT 40 LET

služi ta banka verno in pošteno vsem, ki njeno službo potrebujejo v bančnih poslih. Tisoče ljudi ji je poverilo prihranke, kateri znašajo mnogo milijonov dolarjev.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

vogal zapadne 19. ul. in Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska banka v Ameriki.

URADNE URE: / od 9. zjutraj do 4. popoldne, v ponedeljek in soboto
od 9. zjutraj do 8. zvečer.

ZA VELIKONOČNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO SE OBRNITE NA NAS